INFORME DE CONJUNTURA ECONÒMICA

del Camp de Tarragona i de les Terres de l'Ebre

2n TRIMESTRE 2021

Informe elaborat per la
Càtedra per al Foment de la Innovació Empresarial
Grup de Recerca d'Indústria i Territori

Amb el suport de:

INFORME DE
CONJUNTURA ECONÒMICA

del Camp de Tarragona i de les Terres de l'Ebre

2n TRIMESTRE 2021

ÍNDEX

1. L'economia mundial 3
2. Les economies espanyola i la catalana 5
3. L'economia del Camp de Tarragona i de les Terres de l'Ebre 7
4. L'ocupació i l'atur 9
5. La contractació laboral 14
6. Les afiliacions a la Seguretat Social 15
7. Els expedients de regulació de l'ocupació 16
8. L'oferta empresarial 18
9. El finançament de l'activitat econòmica 21
10. La variació dels preus de consum 24
11. Les exportacions i les importacions 26
12. Una visió de l'economia de la zona en cinc punts 29

CÀTEDRA INNOVACIÓ EMPRESA

Grit Grup de Recerca d'Indústria i Territori

1. L'economia mundial

L'FMI ha projectat un creixement de l'economia mundial del 6% per a 2021 i del 4,9% per a 2022. El pronòstic per a l'any 2021 no ha variat en l'informe trimestral per al PIB, tot i que les previsions es veuen relativitzades. En el cas de les economies avançades, aquest indicador registra valors a l'alça, mentre que en el cas de les emergents s'ha revisat a la baixa, cosa que fa palès el gran condicionant en el creixement de l'economia mundial que ha estat l'evolució de la pandèmia. Per a 2022, les previsions globals han millorat i suggereixen un augment de 0,5 punts per l'alça en les economies avançades, particularment per l'augment de les previsions als Estats Units.

Quadre 1. Variació del PIB i projeccions per a 2021 i 2022 (%).

	2019	2020	2021	2022	2022/2019
Economia mundial	**2,8**	**-3,2**	**6**	4,9	**7,64**
Economies avançades	**1,6**	**-4,6**	**5,6**	**4,4**	**5,18**
Estats Units	2,2	-3,5	7	4,9	8,31
Zona euro	**1,3**	**-6,5**	**4,6**	**4,3**	**2,01**
Alemanya	0,6	-4,8	3,6	4,1	2,67
França	1,8	-8	5,8	4,2	1,42
Itàlia	0,3	-8,9	4,9	4,2	-0,42
Espanya	2	-10,8	6,2	5,8	0,22
Japó	0	-4,7	2,8	3	0,91
Regne Unit	1,4	-9,8	7	4,8	1,15
Economies emergents	**-2,2**	**6,7**	**6,7**	**5,0**	**9,57**
Xina	6	2,3	8,1	5,7	16,89
Índia	4	-7,3	9,5	8,5	10,13
Amèrica Llatina	0,1	-7	5,8	3,2	1,54
Pròxim Orient i Àsia Central	1,4	-2,6	4	3,7	5,04
Àfrica subsahariana	3,2	-1,8	2,5	2,6	3,27

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'FMI.

L'FMI ha projectat un creixement de l'economia mundial del 6% per a 2021 i del 4,9% per a 2022.

El 2021 presenta indicadors globals positius de creixement (gràfic 1), principalment pel que fa a la producció industrial, que no va caure tant com la resta d'activitats en el punt central de la pandèmia al 2020. L'indicador de la demanda en les indústries manufactureres té un creixement positiu i constant des de finals de 2020. El de serveis

segueix en valors positius, encara que per sota, ateses les dificultats de mobilitat de persones entre països, que han repercutit negativament la demanda del sector turístic per a molts indrets.

L'indicador de la demanda en les indústries manufactureres té un creixement positiu.

Gràfic 1. Indicadors globals d'activitat. Variacions mitjanes interanuals (%).

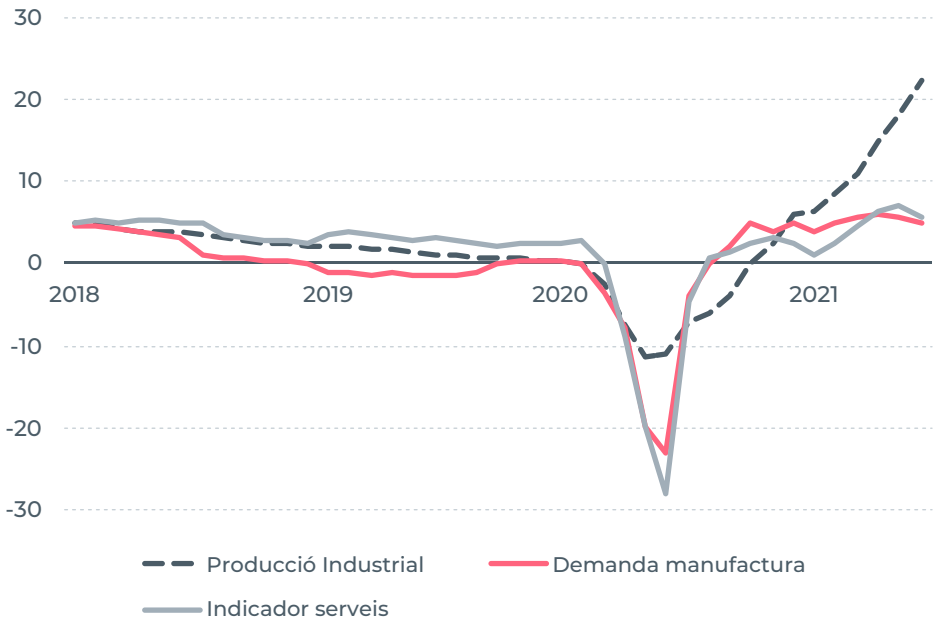

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'FMI.

Pel que fa a la recuperació, és desigual. En molts països emergents, les dificultats en l'avanç de la vacunació llastra el creixement. Això comportarà que la disminució dels ingressos per càpita que s'ha produït des de principis de 2020 tardi a recuperar-se, no només per les dificultats de vacunació, sinó també per la manca de polítiques institucionalitzades de recolzament a l'activitat econòmica. La debilitat d'aquests països s'accentua per la possibilitat que hi hagi noves onades de la COVID-19 que puguin condicionar-ne el creixement i augmentar-ne les dificultats financeres en assolir elevats nivells d'endeutament.

En molts països emergents, les dificultats en l'avanç de la vacunació llastra el creixement.

Per altra banda, un ritme de vacunació més lent del previst o el descontrol del virus poden dificultar la recuperació dels ritmes de creixement global. En aquest marc, les condicions financeres dels principals bancs centrals es podrien endurir si els preus evolucionen a l'alça, principalment en les economies avançades. Els canvis en les condicions financeres afectarien, també, les economies emergents, de manera que condicionarien la seva recuperació i modificarien les previsions de creixement (que passarien a estar per sota de les actuals). Els responsables de les polítiques econòmiques, condicionats per la situació sanitària, han de trobar l'equilibri entre la recuperació i la protecció de l'estabilitat de preus en una situació d'alta liquiditat, i mantenir, alhora, la sostenibilitat fiscal, cosa que és possible a través de reformes que fomentin el creixement.

2. Les economies espanyola i la catalana

El segon trimestre de 2021, el PIB ha tingut un fort creixement interanual en les economies espanyola (19,8%) i catalana (19,1%), i en valors trimestrals ha registrat un increment del 2,8% a Espanya i del 4,1% a Catalunya (quadre 2). Els elements de recuperació de la crisi que ha originat la pandèmia han estat la indústria i els serveis. En canvi, l'agricultura, un sector que ha patit en menor mesura els efectes econòmics de la pandèmia, ha tornat a uns nivells de normalitat. Pel que fa a la construcció, que teòricament ha sofert poc els efectes pandèmics i ha recuperat molta ocupació, ha tingut un creixement més feble que la indústria i els serveis, si bé la rellevància d'aquest sector és superior a Catalunya que al conjunt espanyol.

El PIB ha tingut un fort creixement interanual en les economies espanyola (19,8%) i catalana (19,1%).

La demanda interna ha estat un dels elements essencials en la recuperació, per l'impuls que ha tingut al segon trimestre d'enguany. Dins d'aquesta demanda, la formació bruta de capital també ha experimentat valors de creixement de dos dígits en aquest trimestre. En canvi, la demanda exterior, tot i l'esforç exportador, té una incidència negativa sobre el creixement de l'activitat econòmica, en bona part més per la davallada de l'exportació de serveis que no pas pel dèficit de la balança de mercaderies.

Quadre 2. Variació interanual del PIB a Espanya i Catalunya (%).

	Any 2020				Any 2021	
Espanya	**1T**	**2T**	**3T**	**4T**	**1T**	**2T**
PIB	**-4,3**	**-21,6**	**-8,6**	**-8,9**	**-4,2**	**19,8**
Agricultura	1	7,6	4,6	8,2	2,7	-1,2
Indústria	-5,4	-24,3	-5	-3,6	0,9	25,7
Construcció	-6,8	-28,3	-10,2	-12,7	-10,1	12,4
Serveis	-3,4	-21,5	-9,6	-10	-5,1	20,1
Demanda interna	**-3,6**	**-18,7**	**-6,7**	**-6,3**	**-2,6**	**20,3**
FBC	-5,8	-24,9	-10,4	-8,8	-4	18,9
Demanda externa	**-0,7**	**-2,9**	**-1,9**	**-2,6**	**-1,6**	**-0,5**

	Any 2020				Any 2021	
Catalunya	**1T**	**2T**	**3T**	**4T**	**1T**	**2T**
PIB	**-5,6**	**-21,6**	**-9,6**	**-9**	**-3,9**	**19,1**
Agricultura	-4,7	-2,6	-0,9	-0,9	-5,1	0,2
Indústria	-5,1	-18,7	-7,6	-4,8	-6,7	24,3
Construcció	-6,7	-29	26,6	-16,3	-5,2	15,4
Serveis	-5,2	-20,9	-10,5	-10,1	-4,9	17,6
Variació intertrimestral del PIB	**1T**	**2T**	**3T**	**4T**	**1T**	**2T**
Espanya	-5,4	-17,8	17,1	0	-0,4	2,8
Catalunya	-5,3	-16	15,1	-0,6	-0,1	4,1

Es trenquen les successives interrelacions trimestrals negatives registrades des de principis de l'any anterior.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE i l'IDESCAT.

L'economia catalana i l'espanyola es troben més d'un 5% per sota del valor del PIB de finals de 2019.

Les variacions trimestrals del PIB (últimes fileres del quadre 2) assenyalen un resultat positiu i marquen una línia d'optimisme, ja que sembla que es trenquen les successives interrelacions trimestrals negatives registrades des de principis de l'any anterior, amb l'excepció del tercer trimestre de 2020.

Tot i l'optimisme que permeten aquestes xifres, cal considerar que tant l'economia catalana com l'espanyola es troben més d'un 5% per sota del valor del PIB de finals de 2019. El gràfic 2 detalla la situació a partir de les interrelacions de variació trimestral. S'hi observa com la forta caiguda del segon trimestre de 2020 s'ha superat parcialment, però també com les contínues onades de la COVID-19 no van permetre activar l'activitat productiva com semblava que es podia fer aquells moments. Actualment, sembla que la línia s'ha enlairat (per l'elevat nombre de persones vacunades) tot i les males xifres de la pandèmia, cosa que permet mantenir unes expectatives d'optimisme superiors.

Gràfic 2. Variació del PIB en relació amb l'últim trimestre de 2019 (%).

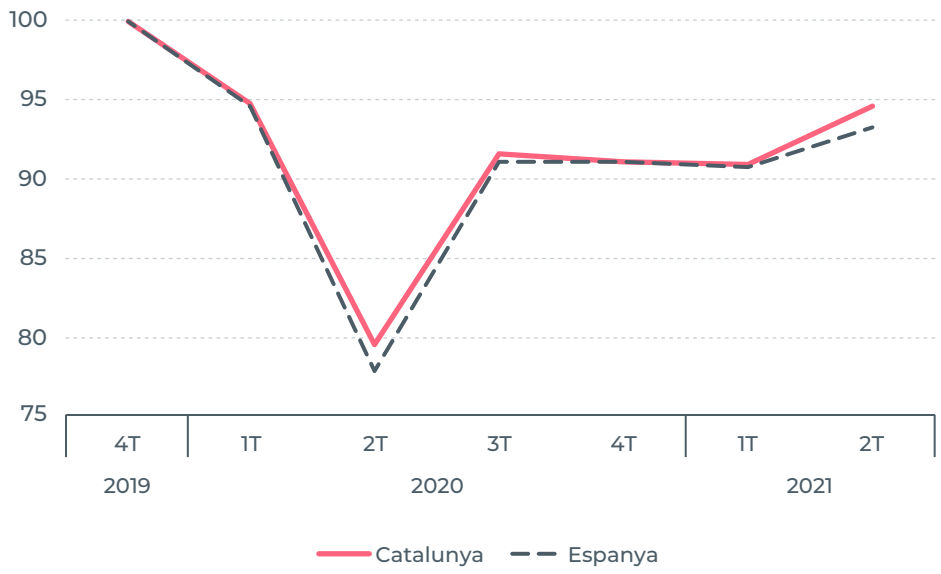

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE i l'IDESCAT.

Els efectes econòmics de la pandèmia han tingut unes conseqüències socials importants que, de vegades, les xifres econòmiques no permeten veure clarament. Un bon indicador per observar-les és considerar, per Catalunya, la taxa de població en risc de pobresa. L'any 2020 l'augment va ser impactant, tot just quan semblava que la crisi de 2008 ja s'havia superat, aquest any ha experimentat un fort increment. La xifra de persones que estan en aquesta situació supera els dos milions d'habitants en una població d'uns set i mig. Els reptes de la recuperació econòmica no han d'oblidar aquest indicador, ja que les condicions de benestar d'una societat tenen repercussions econòmiques molt importants.

Gràfic 3. Taxa de població en risc de pobresa o d'exclusió social a Catalunya (%).

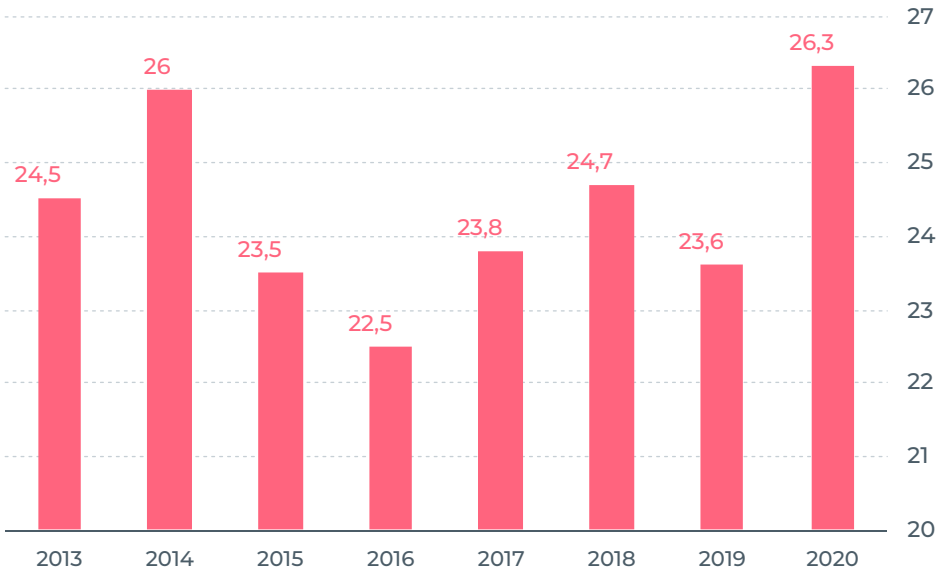

Els efectes econòmics de la pandèmia han tingut unes conseqüències socials importants.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IDESCAT.

3. L'economia del Camp de Tarragona i de les Terres de l'Ebre

L'activitat econòmica del Camp de Tarragona i de Terres de l'Ebre presenta uns nivells de recuperació similars als de les economies espanyola i catalana. Si considerem l'indicador que hem utilitzat des de l'inici de la pandèmia per valorar la utilització potencial de la capacitat productiva de la zona (quadre 3), observem que la recuperació global provincial ha passat del 68,66% del segon trimestre de 2020 al 84,41% del trimestre actual. El quadre mostra que les comarques on l'indicador de la utilització de la capacitat productiva ha estat superior a la mitjana provincial al segon trimestre de 2021 són el Baix Camp, la Conca de Barberà, el Priorat, la Ribera d'Ebre, el Tarragonès i la Terra Alta. Si considerem la relació amb el segon trimestre de 2019, hi ha dues comarques que registren un indicador superior: el Baix Penedès i la Ribera d'Ebre. En el cas del Baix Penedès, es partia d'un nivell d'utilització de la capacitat productiva relativament baix al 2019, que s'ha recuperat, i en el cas de la Ribera d'Ebre, s'observa l'estabilitat de l'indicador, que està molt condicionat pel pes de la producció energètica.

La recuperació global provincial ha passat del 68,66% del segon trimestre de 2020 al 84,41% del trimestre actual.

La resta de comarques, tot i la recuperació respecte de l'any 2020, es troben per sota dels nivells de 2019, i és al Camp de Tarragona on aquesta distància és superior per les majors dificultats del Tarragonès i l'Alt Camp per assolir els ritmes anteriors.

Quadre 3. Diferències en la utilització de la capacitat productiva al segon trimestre de 2021 en relació amb els de 2019 i 2020.

	Índex utilització capacitat productiva			Variació en relació a 2019		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Alt Camp	88,17	62,32	82,78	100	70,68	93,89
Baix Camp	87,18	69,71	85,09	100	79,96	97,60
Baix Ebre	87,22	71,35	83,78	100	81,80	96,06
Baix Penedès	80,12	65,54	80,53	100	81,81	100,51
Conca de Barberà	92,44	64,37	90,65	100	69,64	98,06
Montsià	85,35	69,65	82,8	100	81,61	97,01
Priorat	87,78	78,43	86,82	100	89,35	98,91
Ribera d'Ebre	83,89	80,60	87,07	100	96,08	103,79
Tarragonès	91,6	67,75	85,36	100	73,96	93,19
Terra Alta	**90,44**	**82,64**	**89,55**	**100**	**91,37**	**99,02**
Camp de Tarragona	**88,83**	**67,63**	**84,47**	**100**	**76,13**	**95,09**
Terres de l'Ebre	**86,39**	**72,56**	**84,17**	**100**	**83,99**	**97,43**
Província de Tarragona	**88,39**	**68,66**	**84,41**	**100**	**77,67**	**95,50**

Hi ha majors dificultats al Tarragonès i l'Alt Camp per assolir els ritmes anteriors.

* En color, dades superiors a la mitjana provincial i en relació amb el 2019 per a la variació.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Seguretat Social i de l'Observatori del Treball i Model Productiu. Generalitat de Catalunya.

El gràfic 4 ressalta les diferències en el ritme de recuperació de les activitats productives comarcals a partir de les xifres del quadre anterior. L'índex de recuperació ha estat significatiu, ja que ha superat el ritme provincial a la Conca de Barberà, l'Alt Camp i el Tarragonès, en tots els casos pels efectes del dinamisme industrial. Això comporta que la recuperació al Camp de Tarragona sigui superior a la de les Terres de l'Ebre, tot i que cap d'aquestes tres comarques del Camp han arribat als nivells de 2019, que com dèiem anteriorment, només s'han superat al Baix Penedès i a la Ribera d'Ebre per motius molt diferents.

Gràfic 4. Índex de recuperació de la capacitat productiva des de 2020 i relació respecte de 2019 per al segon trimestre de l'exercici (%).

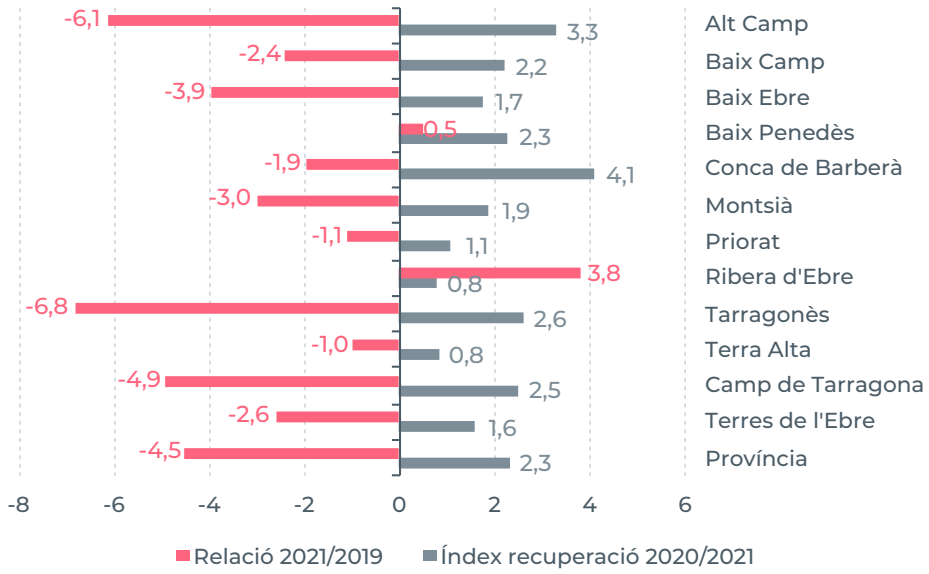

L'indicador de pobresa s'ha de considerar per a l'equilibri social de la zona.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Seguretat Social i de l'Observatori del Treball i Model Productiu. Generalitat de Catalunya.

L'indicador de pobresa que assenyalàvem anteriorment per al conjunt català també s'ha de considerar per a l'equilibri social de la zona, i més en una realitat en què les contractacions temporals i les xifres d'atur assoleixen uns nivells relatius superiors als del conjunt de Catalunya.

4. L'ocupació i l'atur

El segon trimestre de 2021, l'ocupació s'ha recuperat en 17.000 persones en relació amb el mateix període de l'any anterior i en 1.700 respecte del de 2019. El quadre 4 mostra un increment interanual per al trimestre del 5,3% i com aquest creixement s'ha donat en tots els sectors d'activitat, excepte en la indústria, que ha experimentat un descens de l'1,2%. Per contra, els nivells d'ocupació interanual han incrementat en l'agricultura (5,7%), la construcció (9,6%) i els serveis (6,5%).

La comparació de l'estructura de l'ocupació en relació amb el segon semestre de 2019 —any de referència abans d'iniciar-se la pandèmia— mostra una situació bastant diferent de l'actual, ja que l'ocupació ha disminuït a l'agricultura (5.900 persones) i la indústria (7.400 persones), però ha augmentat a la construcció (2.600 persones) i als serveis (12.500 persones). Aquesta informació sembla indicar que la productivitat ha pogut millorar en la indústria, un sector amb una recuperació important de l'activitat, mentre que l'augment en els serveis no deixa de ser un miratge que, de no complir-se les previsions turístiques, pot comportar increments importants en l'atur.

Quadre 4. L'ocupació sectorial. Nombre i variació interanual (milers i %).

	Total	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis
			Nombre d'ocupats en milers		
2019T1	325,0	16,1	61,4	20,9	226,7
2019T2	340,6	18,8	65,7	17,9	238,1
2019T3	349,6	18,5	61,9	17,4	251,8
2019T4	345,7	13,7	63,8	20,1	248,1
2020T1	341,4	12,6	62,2	20,5	246,0
2020T2	325,2	12,2	59,0	18,7	235,3
2020T3	338,9	11,1	57,2	25,2	245,4
2020T4	331,2	12,9	59,1	24,4	234,8
2021T1	337,9	12,0	53,6	25,9	246,4
2021T2	342,3	12,9	58,3	20,5	250,6
			Variació interanual (%)		
2019T1	-2,5	1,3	3,0	-27,4	-1,0
2019T2	0,9	5,6	5,1	-32,2	3,2
2019T3	1,6	5,1	-5,1	-29,8	6,5
2019T4	4,9	-28,6	0,3	-13,7	11,0
2020T1	5,0	-21,7	1,3	-1,9	8,5
2020T2	-4,5	-35,1	-10,2	4,5	-1,2
2020T3	-3,1	-40,0	-7,6	44,8	-2,5
2020T4	-4,2	-5,8	-7,4	21,4	-5,4
2021T1	-1,0	-4,8	-13,8	26,3	0,2
2021T2	5,3	5,7	-1,2	9,6	6,5

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'EPA.

L'ocupació s'ha recuperat en 17.000 persones en relació amb el mateix període de l'any anterior.

El mercat laboral de la zona en comparació del conjunt català i espanyol mostra unes diferències notòries pel seu caràcter estructural. No obstant això, en dades interanuals (quadre 5) la dada més significativa aquesta vegada és el fort descens del nombre d'aturats a la zona i la caiguda important d'aquesta taxa. L'anàlisi comparativa del quadre mostra que, tot i que el nombre d'ocupats augmenta, aquest augment és relativament inferior al de les altres àrees, amb l'excepció de Lleida. D'altra banda, s'observa que la taxa d'activitat és molt inferior a la de les altres zones a causa del descens de l'atur en un mercat en què les particularitats de la contractació no incentiven gaires persones a entrar-hi. Com a conseqüència d'això, malgrat l'elevat increment de l'ocupació, el resultat és una disminució del nombre d'aturats més que no pas un augment de la taxa d'activitat.

Quadre 5. Indicadors d'activitat en el mercat laboral. Segon trimestre de 2021.

	Espanya	Catalunya	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona
Ocupats*	19.671,70	3.417,10	2.533,00	344	197,8	342,3
Aturats*	3.543,80	478,5	350,2	56,9	21,9	49,7
Taxa d'activitat	58,58	61,27	61,53	62,98	61,56	57,71
Taxa d'atur	15,26	12,28	12,15	14,19	9,95	12,67
Variació interanual (%)	**Espanya**	**Catalunya**	**Barcelona**	**Girona**	**Lleida**	**Tarragona**
Ocupats	5,72	5,87	6,11	5,91	3,94	5,26
Aturats	5,22	1,18	3,18	2,52	14,66	-15,62
Taxa d'activitat	5,47	4,68	5,13	4,64	5,43	1,16
Taxa d'atur	-0,46	-3,91	-2,41	-2,67	8,98	-17,41

S'observa una disminució del nombre d'aturats més que no pas un augment de la taxa d'activitat.

* En milers.
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'EPA.

L'atur ha disminuït a la província en 20.400 persones des de principi de l'any 2021, i en 9.200 en dades interanuals del segon trimestre. Així, s'observa una caiguda de la taxa d'atur (gràfic 5) molt superior a la de les taxes espanyola i catalana, ja que del 17,47% registrat al quart trimestre de 2020 s'ha passat a un 12,68%. Aquesta xifra representa la taxa més baixa des de 2015, exceptuant els dos darrers trimestres de 2019. La caiguda d'aquest indicador ha estat molt més incisiva a la zona que a Espanya i Catalunya, i s'apropa a l'indicador del conjunt català, que al segon trimestre de l'exercici ha estat de 12,28%, del qual havia estat molt allunyat tradicionalment.

Gràfic 5. La taxa d'atur (%).

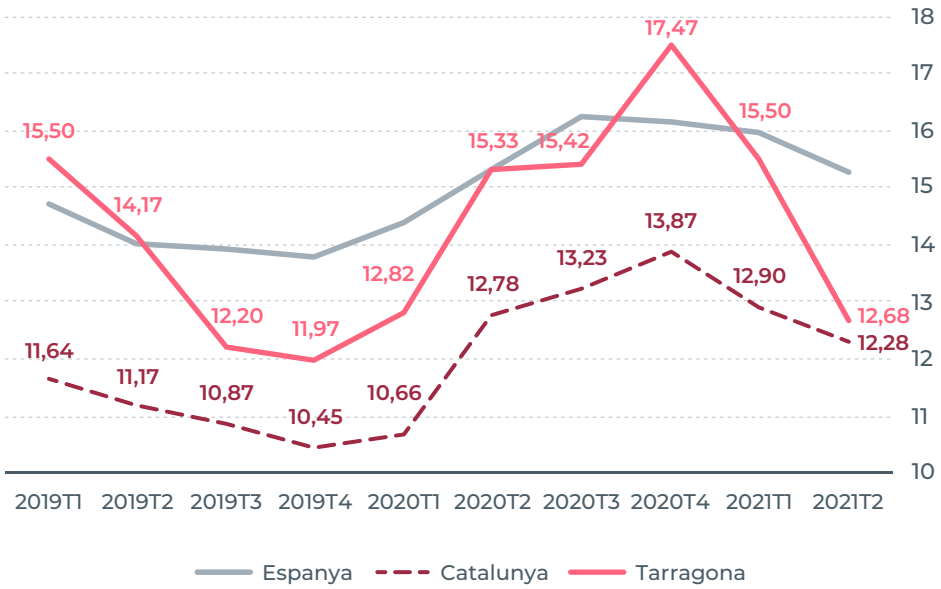

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'EPA.

En comparació del segon trimestre de 2020, la taxa d'atur ha disminuït en tots els sectors d'activitat, si bé s'ha doblat el pes de l'atur de llarga durada. Pel que fa al segon trimestre de 2019, la taxa d'atur ha augmentat en l'agricultura i la indústria, i ha disminuït en la construcció i els serveis. Aquests dos sectors han estat els que han creat més ocupació el darrer any, ja que representen la totalitat de l'ocupació creada respecte del segon trimestre de 2020.

Quadre 6. Variació de l'atur sectorial (milers de persones i %).

Nombre	Total	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	Llarga durada
2019T1	59,6	2,3	3,7	1,9	22,7	28,9
2019T2	56,1	1,4	3,1	1,7	23,0	27,0
2019T3	48,6	2,0	4,4	2,1	17,0	23,2
2019T4	47,0	0,8	4,4	1,6	16,7	23,4
2020T1	50,2	1,6	4,0	1,7	19,8	23,2
2020T2	58,9	2,5	6,6	4,0	24,7	21,1
2020T3	61,8	1,3	4,0	2,6	26,6	27,4
2020T4	70,1	0,4	4,9	4,0	27,8	33,0
2021T1	62,1	0,3	4,9	3,7	19,6	33,6
2021T2	49,7	1,1	2,9	1,7	12,7	31,2
Taxa d'atur	**Total**	**Agricultura**	**Indústria**	**Construcció**	**Serveis**	**A.LL.D./ Total**
2019T1	15,5	12,5	5,7	8,3	9,1	48,5
2019T2	14,1	6,9	4,5	8,7	8,8	48,1
2019T3	12,2	9,8	6,6	10,8	6,3	47,7
2019T4	12,0	5,5	6,5	7,4	6,3	49,8
2020T1	12,8	11,3	6,0	7,7	7,4	46,2
2020T2	15,3	17,0	10,1	17,6	9,5	35,8
2020T3	15,4	10,5	6,5	9,4	9,8	44,3
2020T4	17,5	3,0	7,7	14,1	10,6	47,1
2021T1	15,5	2,4	8,4	12,5	7,4	54,1
2021T2	12,7	7,9	4,7	7,7	4,8	62,8

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'EPA.

La taxa d'atur ha disminuït en tots els sectors d'activitat.

L'atur registrat ha passat de pujades trimestrals interanuals de dos dígits, a registrar xifres negatives.

L'atur registrat aporta dades diferents de les de l'EPA per qüestions temporals i de propensió a la inscripció en les oficines d'ocupació. Així, presenta una major sensibilitat, però la mateixa dinàmica que les dades de l'EPA: disminució des del segon trimestre de 2020 fins a l'actual, segons l'EPA de 9.200 persones i segons l'atur registrat, de 5.865. L'atur registrat ha passat de pujades trimestrals interanuals de dos dígits, gairebé sempre superiors a 20, a registrar xifres negatives aquest trimestre, amb una caiguda del 9,83%

en relació amb el juny de 2020. Al gràfic 6 s'observa la disminució dels darrers mesos, tant en nombre com en variació interanual.

Gràfic 6. Atur registrat*.

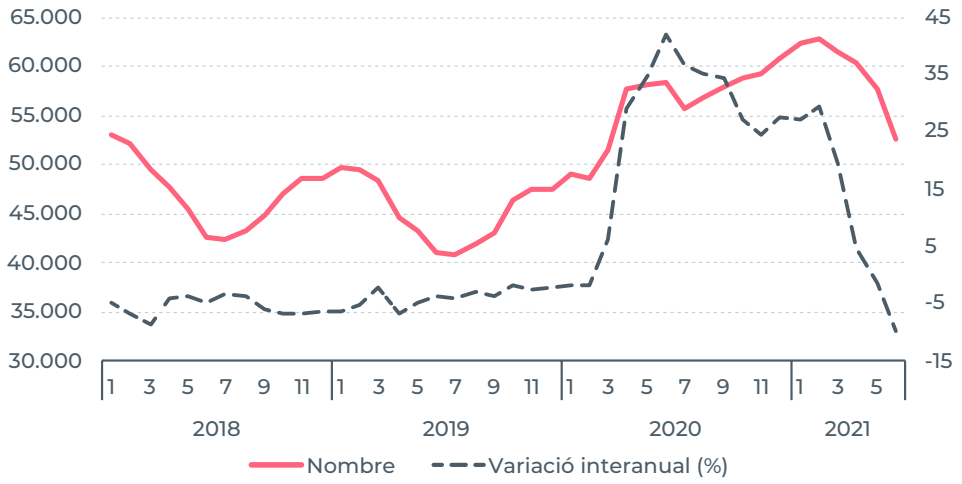

L'atur registrat ha augmentat en totes les comarques en relació amb l'any 2019.

* Variació interanual a l'eix de la dreta (%).

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu. Generalitat de Catalunya.

L'atur registrat ha augmentat en totes les comarques en relació amb l'any 2019, però ha disminuït respecte del segon trimestre de 2020 també en totes les comarques i, en l'àmbit provincial, ha caigut més que al conjunt català per l'impuls del Camp de Tarragona (amb les disminucions de l'Alt Camp, el Baix Camp, la Conca de Barberà i el Tarragonès). Per contra, a la resta de comarques la variació ha estat molt inferior a la del conjunt català, i a la Terra Alta ha experimentat un lleuger augment.

Quadre 7. Distribució de l'atur registrat per comarques. Segon trimestre*.

	Nombre de persones aturades			Número índex (base 100 = any 2019)		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Alt Camp	2.395	3.325	2.932	100,00	138,83	122,42
Baix Camp	9.971	14.507	13.179	100,00	145,49	132,17
Baix Ebre	3.816	5.161	4.564	100,00	135,25	119,60
Baix Penedès	6.736	9.132	8.575	100,00	135,57	127,30
Conca de Barberà	667	1.066	883	100,00	159,82	132,38
Montsià	3.379	4.470	4.229	100,00	132,29	125,16
Priorat	349	466	435	100,00	133,52	124,64
Ribera d'Ebre	998	1.167	1.160	100,00	116,93	116,23
Tarragonès	12.360	18.585	16.180	100,00	150,36	130,91
Terra Alta	352	437	444	100,00	124,15	126,14
Camp de Tarragona	32.478	47.081	42.184	100,00	144,96	129,88
Terres de l'Ebre	8.545	11.235	10.397	100,00	131,48	121,67
Província	**41.023**	**58.316**	**52.581**	**100,00**	**142,15**	**128,17**
Catalunya	**357.272**	**485.019**	**445.862**	**100,00**	**135,76**	**124,80**

* Variacions superiors a Catalunya.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu. Generalitat de Catalunya.

5. La contractació laboral

El nombre de contractes durant el primer semestre de 2021 ha augmentat un 34,73% en relació amb l'exercici anterior, un 26,71% els indefinits i un 35,75% els temporals. Aquesta darrera fórmula de contractació representa el 89,37% dels contractes signats aquest primer semestre, mentre que l'any 2020 en van representar el 88,70%.

El nombre de contractes durant el primer semestre de 2021 ha augmentat un 34,73%.

Al 2021 el ritme de contractació a la zona ha estat superior al del conjunt de Catalunya, tant pel que fa a la contractació indefinida com a la temporal. Aquesta dinàmica ha comportat un increment significatiu del pes de la contractació (tant indefinida com temporal) a la zona en relació amb el total de Catalunya, que ha passat del 10,03% del primer semestre de 2020 a l'11,36% del semestre actual.

El quadre 8 mostra també l'escàs pes de la contractació indefinida a l'àrea, que no només es reflecteix per la baixa incidència que té en la contractació total (11,36%), sinó també en la comparació amb el conjunt de Catalunya, on només representa un 7,87% del total. La diferència dels percentatges mostra una temporalitat excessiva com a element predominant en les relacions laborals de la zona. Això es confirma pel fet que els contractes de menys d'un mes o de fins a un mes de durada representen, al primer semestre de 2021, el 22,41% del total a les Terres de l'Ebre i el 38,45% al Camp de Tarragona.

Quadre 8. Contractes laborals acumulats. De gener a juny.

	Tarragona			Catalunya	Tarragona/ Catalunya	
	2020	2021	Var. 2020/21 (%)	Var. 2020/21 (%)	2020	2021
Indefinits	**11.768**	**14.911**	**26,71**	**22,11**	**7,59**	**7,87**
Temporals	**92.377**	**125.402**	**35,75**	**18,47**	**10,46**	**11,99**
Obra o servei	32.884	42.454	29,10	15,97	10,10	11,24
Circumstàncies producció	47.145	67.396	42,95	19,88	10,97	13,08
Altres	12.348	15.552	25,95	20,07	9,67	10,15
TOTAL	**104.145**	**140.313**	**34,73**	**19,01**	**10,03**	**11,36**

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu. Generalitat de Catalunya.

El gràfic 7 mostra com l'evolució del pes de la contractació temporal durant els tres darrers exercicis a la zona i al conjunt català és molt diferent. Així, mentre que a la zona augmenta la temporalitat, principalment al Camp de Tarragona, a Catalunya la tendència és que disminueixi, tot i que també és molt elevada.

Gràfic 7. Pes de la contractació temporal respecte de la total. De gener a juny (%).

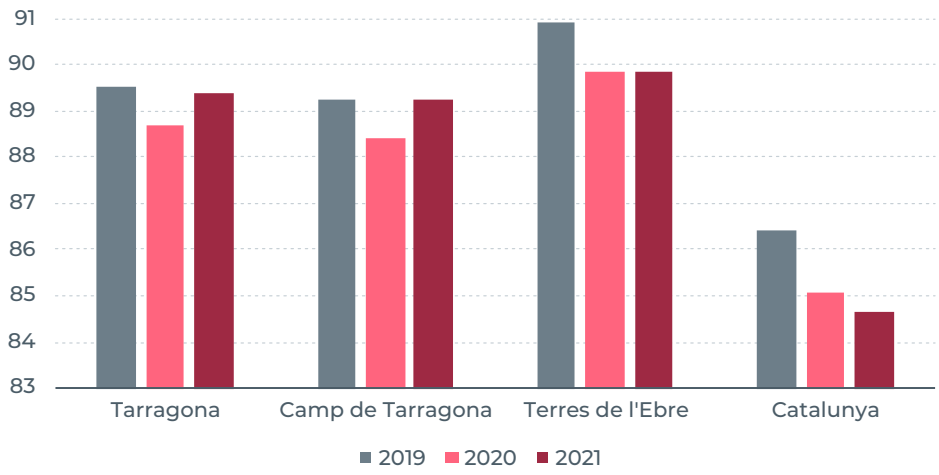

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu. Generalitat de Catalunya.

6. Les afiliacions a la Seguretat Social

Després del fort descens de les afiliacions a la Seguretat Social registrat el 2020 (gràfic 8), a finals de l'any el registre d'afiliacions va ser positiu en variacions interanuals, igual que en els dos trimestres de 2021, amb variacions del 5,3% i del 7,3%, respectivament. Cal destacar l'augment lleugerament superior al Camp de Tarragona, que s'ha recuperat d'una caiguda molt més profunda l'any 2020 davant de la més controlada de les Terres de l'Ebre. Tot i aquest augment, al Camp el nombre de treballadors afiliats encara és inferior al del segon trimestre de 2019, si bé a l'Ebre és lleugerament superior.

Gràfic 8. Variació interanual de les afiliacions a la Seguretat Social (%).

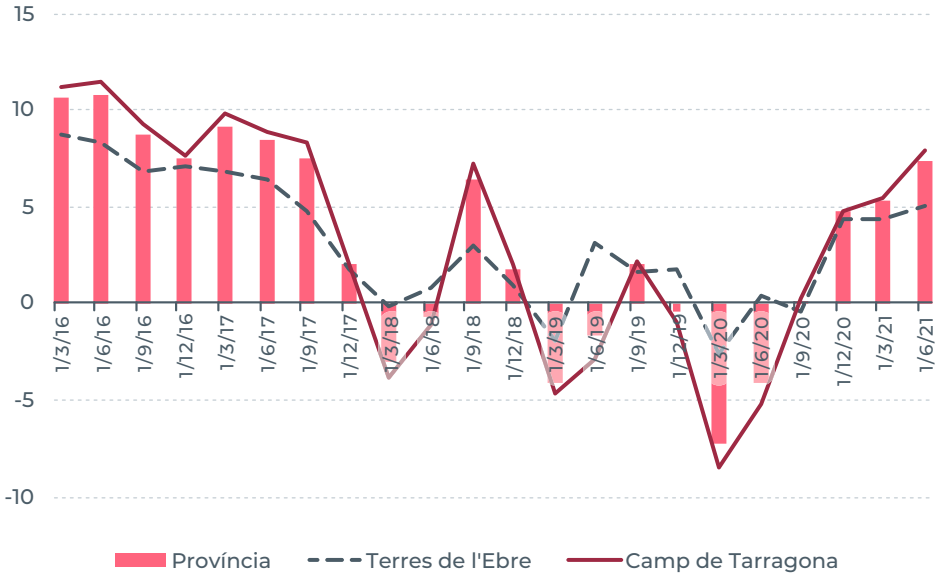

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de IDESCAT. Generalitat de Catalunya.

Les afiliacions a la Seguretat Social a la zona en comparació del segon trimestre de 2020 han augmentat en totes les comarques, i en el conjunt d'aquestes ho han fet més que en el total català. Així, al Camp de Tarragona les afiliacions han incrementat el 7,91% i a les Terres de l'Ebre, el 5,05%, mentre que a Catalunya la variació interanual ha estat del 4,32%. Per comarques (quadre 9), l'any 2021 s'assoleixen els nivells d'afiliació del juny de 2019 en cinc comarques: Alt Camp, Baix Ebre, Baix Penedès, Montsià i Priorat. La resta de comarques s'hi acosten, excepte el Baix Camp i la Ribera d'Ebre, que estan lleugerament més allunyades.

Les afiliacions a la Seguretat Social a la zona han augmentat més que en el total català.

La recuperació ha estat intensa a la zona, ja que, si observem les variacions anuals pre i postpandèmia, en relació amb Catalunya el nostre territori va patir una caiguda superior per la davallada del Tarragonès i el Baix Camp, però, en canvi, la comparació interanual per al segon trimestre de 2021 presenta una dinàmica molt superior a l'àrea.

Quadre 9. Variacions interanuals de la afiliació a la Seguretat Social (%). Segon trimestre.

	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Alt Camp	18.382	17.544	18.402	100	95,44	100,11
Baix Camp	80.442	73.643	78.773	100	91,55	97,93
Baix Ebre	29.446	28.175	29.816	100	95,68	101,26
Baix Penedès	40.723	38.860	41.869	100	95,43	102,81
Conca de Barberà	8.832	8.284	8.786	100	93,80	99,48
Montsià	24.458	23.461	24.806	100	95,92	101,42
Priorat	3.759	3.614	3.823	100	96,14	101,70
Ribera d'Ebre	8.347	8.070	8.230	100	96,68	98,60
Tarragonès	106.782	96.595	105.759	100	90,46	99,04
Terra Alta	4.390	4.274	4.359	100	97,36	99,29
Camp de Tarragona	258.920	238.540	257.412	100	92,13	99,42
Terres de l'Ebre	66.641	63.980	67.211	100	96,01	100,86
Província de Tarragona	**325.561**	**302.520**	**324.623**	**100**	**92,92**	**99,71**
Catalunya	**3.356.578**	**3.184.825**	**3.322.256**	**100**	**94,88**	**98,98**

Nota: En color, variacions superiors a 2019.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IDESCAT.

La recuperació ha estat intensa a la zona.

7. Els expedients de regulació de l'ocupació

Els expedients de regulació de l'ocupació han disminuït durant 2021, tot i allargar-se els ERTO fins al mes de setembre. Això indica que la majoria de treballadors s'han reincorporat a les seves activitats. En alguns sectors, moltes empreses estan estancades per la disponibilitat laboral i la producció actual. Això fa preveure noves dinàmiques dels ERO a mitjà termini, ja que les empreses es troben condicionades per l'ajuda dels ERTO,

que les obliga a no plantejar ERO. Tot i així, la dinàmica de reocupació a la zona es deu als ERTO i a l'impuls econòmic conseqüència de la vacunació i el control de la COVID 19, que ha permès mantenir uns nivells d'ocupació que s'apropen a la normalitat d'abans de la pandèmia.

Els ERO han caigut en picat (quadre 10), ja que el nombre de treballadors afectats en l'àmbit provincial és un 88,35% inferior en dades interanuals, i els expedients representen un -90,20%. La disminució en nombre de treballadors ha estat més elevada al Camp de Tarragona (-90,10%) que a les Terres de l'Ebre (-79,91%), on van haver-hi menys treballadors amb ERTO —el primer semestre de 2020, al Camp hi havia un 82,83% dels treballadors afectats i a l'Ebre, el 17,17%—. Per a l'any 2021, els percentatges, sobre una xifra molt més baixa de treballadors afectats, representen el 70,40% al Camp i el 29,60% a l'Ebre.

Quadre 10. Variació (%) i nombre dels ERO. Primer semestre de l'exercici.

	Gener - Juny 2020		Gener - Juny 2021		Variació interanual	
	Expedients	Treballadors	Expedients	Treballadors	Expedients	Treballadors
Alt Camp	511	4.539	36	756	-92,95	-83,34
Baix Camp	2.458	12.197	134	569	-94,55	-95,33
Baix Ebre	1.112	4.390	200	1.011	-82,01	-76,97
Baix Penedès	1.093	7.405	97	1.245	-91,13	-83,19
Conca de Barberà	203	2.265	12	36	-94,09	-98,41
Montsià	936	4.007	174	766	-81,41	-80,88
Priorat	120	414	14	126	-88,33	-69,57
Ribera d'Ebre	164	625	16	54	-90,24	-91,36
Tarragonès	3.315	18.559	276	1.761	-91,67	-90,51
Terra Alta	100	381	22	58	-78,00	-84,78
Camp de Tarragona	7.700	45.379	569	4.493	-92,61	-90,10
Terres de l'Ebre	2.312	9.403	412	1.889	-82,18	-79,91
Província	**10.012**	**54.782**	**981**	**6.382**	**-90,20**	**-88,35**
Catalunya	**98.137**	**727.159**	**6.837**	**85.798**	**-93,03**	**-88,20**

Nota: En color, descens superior al provincial.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu. Generalitat de Catalunya.

Els ERO han caigut en picat.

El gràfic 9 mostra, per comarques, els treballadors afectats per ERO (ERTO inclosos) en relació amb l'afiliació total a la Seguretat Social per al primer semestre de 2020 i de 2021. La caiguda dels treballadors afectats és significativa: dels dos dígits com a valor general per comarca al 2020, només l'Alt Camp supera el 4% al 2021. Durant l'exercici de 2020, cinc comarques van tenir afectacions superiors, quatre del Camp i una de les Terres de l'Ebre. Aquestes són àrees amb empreses més grans i que en l'inici es van veure molt afectades per la COVID-19. La recuperació en aquestes zones ha estat relativament ràpida, ja que l'ocupació efectiva ha augmentat d'una manera molt important entre els dos anys.

L'ocupació efectiva ha augmentat d'una manera molt important.

Gràfic 9. Treballadors afectats per ERO el primer semestre en relació amb l'afiliació a la Seguretat Social (%).

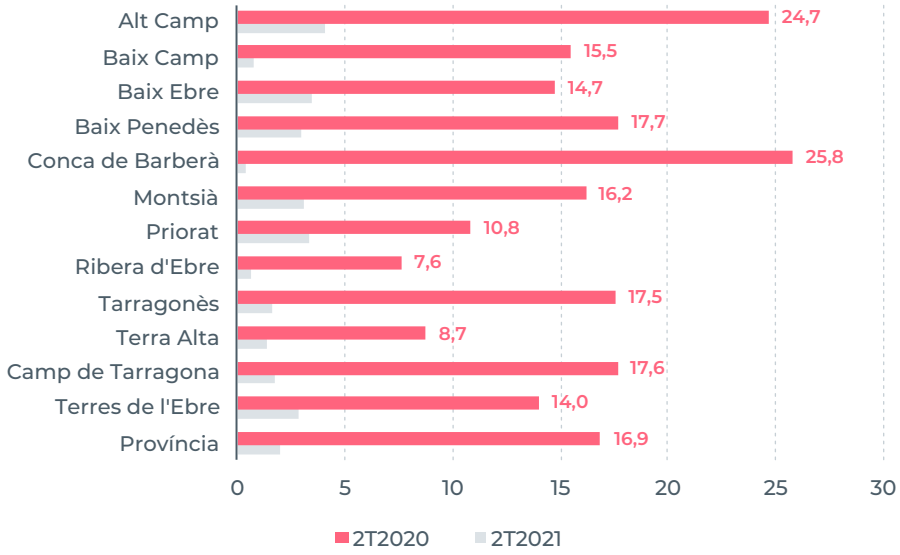

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu. Generalitat de Catalunya.

8. L'oferta empresarial

A finals de 2020, el nombre d'empreses era de 54.217, una xifra superior a les 53.308 de finals de 2019. Els efectes de la COVID-19 no es relacionen immediatament amb el nombre d'unitats empresarials a causa del cost de crear i tancar una empresa. Per tant, es fa difícil valorar l'efecte que la pandèmia ha tingut sobre l'oferta empresarial per la inèrcia de continuar amb la trajectòria marcada des de 2015, quan es començava a sortir de la crisi de 2008. En aquest sentit, es consideren diversos aspectes que cal destacar d'aquest període de cinc anys (quadre 11). En primer lloc, l'augment del nombre d'unitats productives en 3.202, un increment del 6,28%. I en segon lloc, unes variacions irregulars per modalitat d'empresa, ja que disminueixen totes les figures asociatives excepte les SRL, que augmenten en 177 (1,05%); els organismes autònoms, que augmenten en 10 (8,85%), i les persones físiques, que s'incrementen en 4.564 (17,39%) i absorbeixen tot l'augment que s'ha donat en l'oferta productiva de l'àrea.

Les empreses de persones físiques representaven el 56,82%.

L'any 2015, les empreses de persones físiques representaven el 51,44% de l'oferta, mentre que al 2020 assoleixen el 56,82%. Pràcticament totes les altres formes jurídiques registren un descens, i destaca el de les SRL. Aquesta forma jurídica, de gran importància a la zona, passa de representar el 32,92% del total de l'oferta l'any 2015 a un 31,30%. I les societats més orientades a l'activitat empresarial (SA, SRL, Altres societats i Cooperatives) han passat de representar el 36,11% l'any 2015 al 33,89% l'any 2020.

Quadre 11. L'oferta empresarial. Nombre d'empreses.

	Nombre	Variació 2015/ 2020			
	2020	Nombre	Relativa	2015	2020
Total	54.217	3.202	6,28	100,00	100,00
SA	874	-312	-26,31	2,32	1,61
SRL	16.969	177	1,05	32,92	31,30
Altres societats	8	-6	-42,86	0,03	0,01
Cooperatives	419	-9	-2,10	0,84	0,77
Comunitats de béns	2.043	-13	-0,63	4,03	3,77
Associacions i altres	2.973	-1.209	-28,91	8,20	5,48
Organismes autònoms	123	10	8,85	0,22	0,23
Persones físiques	30.808	4.564	17,39	51,44	56,82

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE.

El gràfic 10 representa la variació de l'oferta empresarial per a 2015 i 2020, amb base 2015. La disminució de les SA és alarmant a causa de la pèrdua de pes empresarial en l'oferta productiva de la zona. Les SRL també han disminuït, encara que en menor mesura, i es mantenen en la línia d'augment global fins al 2018, quan disminueixen fins al 2020. El pes de l'oferta dominant correspon a les persones físiques, que presenten una línia tendencial molt constant a l'alça.

Gràfic 10. Variació de l'oferta empresarial 2020/2015 (%).

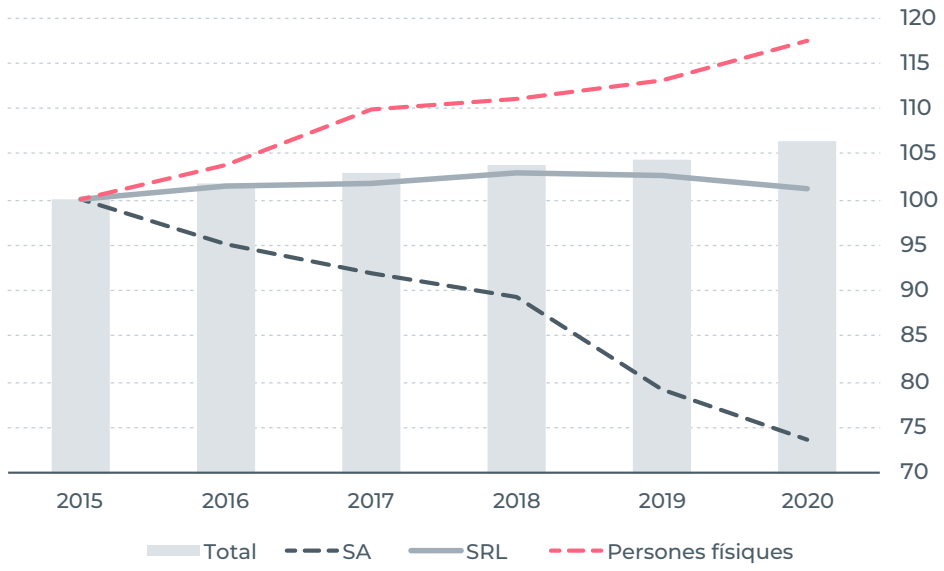

Les SRL també han disminuït.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE.

Els municipis que superen els 20.000 habitants representen més del 53% de la població provincial i allotgen el 57,96% de l'oferta empresarial provincial (gràfic 11). L'oferta més significativa es troba a Tarragona i Reus, tot i que està per sota del seu pes demogràfic. Aquests deu municipis s'agrupen al costat de la zona metropolitana de Tarragona-Reus i de Tortosa-Amposta, on també hi ha molts d'altres que no arriben als 20.000 habitants i tenen una oferta productiva molt significativa. Els municipis de Calafell, Vila-seca, Salou, el Vendrell i Cambrils han experimentat un augment relatiu de dos dígits en el període, mentre que Tortosa (1,61%) i Valls (-0,84%) han registrat un augment menor. La resta de municipis de la província han tingut un augment relatiu d'oferta empresarial superior als deu principals. La variació de persones físiques que han creat activitats econòmiques ha estat determinant en aquests moviments territorials.

Gràfic 11. Distribució territorial de l'oferta empresarial (%).

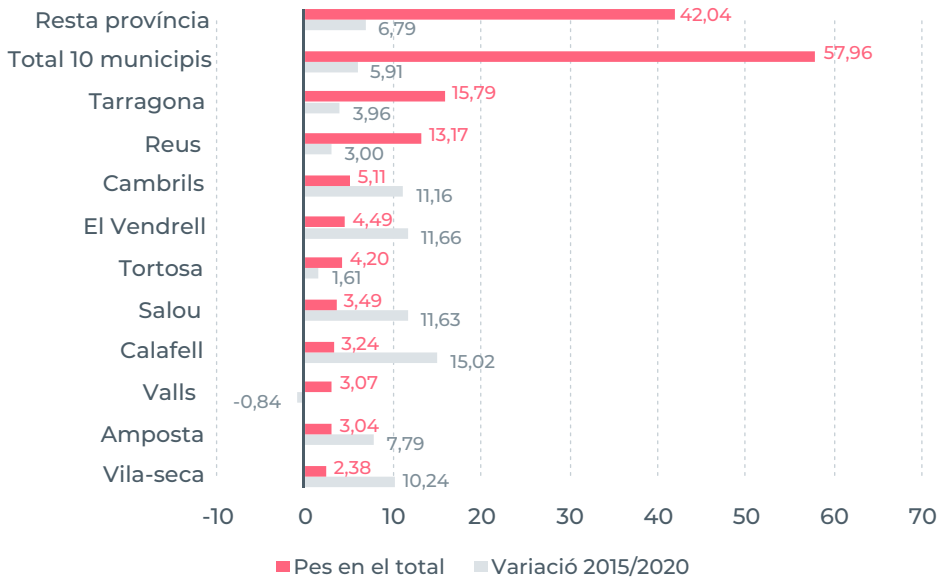

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE.

El dinamisme empresarial a partir de la creació de societats ha estat feble a la zona, i es pot assenyalar l'efecte COVID-19 com una causa (gràfic 12). El gràfic 12 mostra una lleugera tendència decreixent, no tant pel que fa al nombre de societats, sinó per la importància del capital. Això es pot interpretar com unes expectatives d'inversió més moderades a la zona que al conjunt de Catalunya. Les expectatives inversores a l'àrea manquen de grans projectes i les pimes no tenen un efecte amb gran incidència.

La creació de societats ha estat feble a la zona.

Gràfic 12. Pes del nombre i el capital de les societats creades a Tarragona en el total català (%).

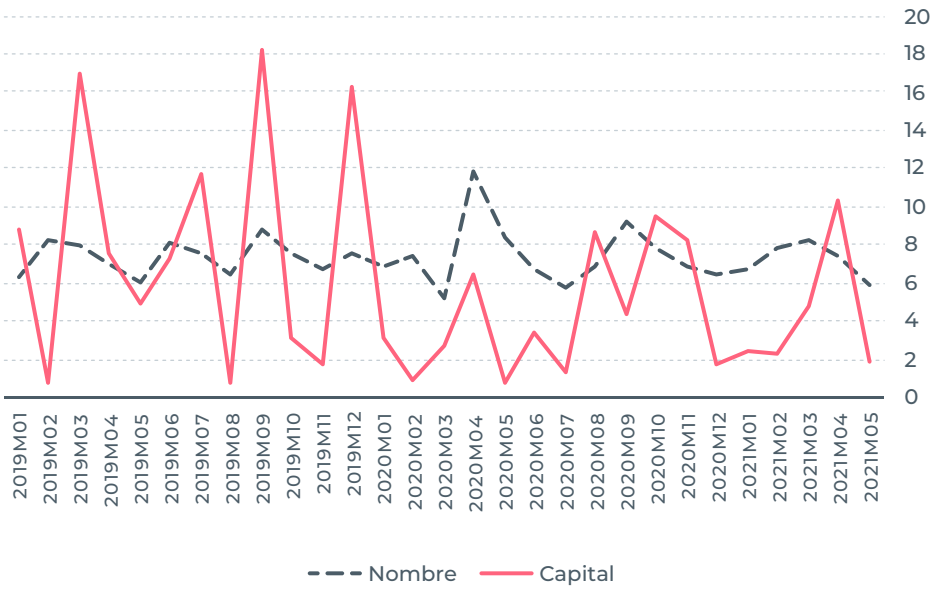

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE.

9. El finançament de l'activitat econòmica

L'activitat econòmica té una gran capacitat inversora potencial. Si considerem la liquiditat existent i els dipòsits en institucions financeres, més la incertesa i la manca d'expectatives clares per la dinàmica de la COVID-19, el resultat és un augment dels estalvis en els sectors que han experimentat un menor sotrac. Així, moltes empreses han acumulat actius líquids durant la pandèmia i no manifesten intencions de fer noves inversions. Per altra banda, les famílies han augmentat el consum com a conseqüència d'un cert estalvi embossat. Així, el mes d'abril ha incrementat la despesa de les famílies en serveis, principalment d'oci, viatges i restauració i, si bé ho ha fet de manera insuficient per la manca de la demanda turística exterior, l'augment ha permès revifar un sector molt castigat pel tancament de locals.

El quadre 12 mostra la contenció dels crèdits i l'augment dels dipòsits. Les empreses no es volen endeutar, o no poden, i els dipòsits no paren d'augmentar. En dades interanuals, al primer trimestre de 2021, ho han fet en un 11,51%, mentre que els crèdits, en variació trimestral, es troben estancats i fins i tot disminueixen. L'indicador de palanquejament registra nivells molt baixos, ja que del 145,30% assenyalat al primer trimestre de 2018 ha passat a un 108,65% aquest any.

Quadre 12. Indicador de finançament bancari de l'activitat econòmica. Milions d'euros i variació (%).

		Milions d'euros		Variació interanual (%)		Variació trimestral (%)		Relació crèdit/ dipòsit*100 Indicador de palanquejament
		Crèdits	Dipòsits	Crèdits	Dipòsits	Crèdits	Dipòsits	
2017	1T	16.198	11.841	-4,69	-1,48	-0,60	-1,89	136,80
	2T	16.022	11.977	-6,41	-1,68	-1,09	1,15	133,77
	3T	15.727	12.257	-5,34	-0,10	-1,84	2,34	128,31
	4T	15.649	10.795	-3,96	-10,56	-0,50	-11,93	144,97
2018	1T	15.553	10.704	-3,98	-9,60	-0,61	-0,84	145,30
	2T	15.196	11.041	-5,16	-7,81	-2,30	3,15	137,63
	3T	14.875	11.132	-5,42	-9,18	-2,11	0,82	133,62
	4T	14.615	11.256	-6,61	4,27	-1,75	1,11	129,84
2019	1T	14.529	11.306	-6,58	5,62	-0,59	0,44	128,51
	2T	14.892	11.896	-2,00	7,74	2,50	5,22	125,18
	3T	14.540	11.866	-2,25	6,59	-2,36	-0,25	122,53
	4T	14.559	12.909	-0,38	14,69	0,13	8,79	112,78
2020	1T	14.443	12.176	-0,59	7,70	-0,80	-5,68	118,62
	2T	14.974	13.016	0,55	23,73	3,68	6,90	115,04
	3T	14.716	13.128	1,21	10,64	-1,72	0,86	112,10
	4T	14.872	13.387	2,15	3,70	1,06	1,97	111,09
2021	1T	14.752	13.577	2,14	11,51	-0,81	1,42	108,65

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Banc d'Espanya.

L'activitat econòmica té una gran capacitat inversora potencial.

El gràfic 13 mostra la línia descendent dels crèdits des de 2017, amb una certa estabilització el 2020 a causa dels avalats per continuar l'activitat. Per altra banda, hi ha uns dipòsits creixents a partir de principis de 2018. Al gràfic també s'observa una brusca caiguda del palanquejament, ja que moltes empreses han variat mecanismes de finançament, és a dir, no han acudit tant al crèdit i han adaptat la disminució d'activitat als recursos propis.

Els dipòsits augmenten a partir de principis de 2018.

Gràfic 13. Els crèdits i els dipòsits a Tarragona (milers d'euros) i el seu palanquejament (%).

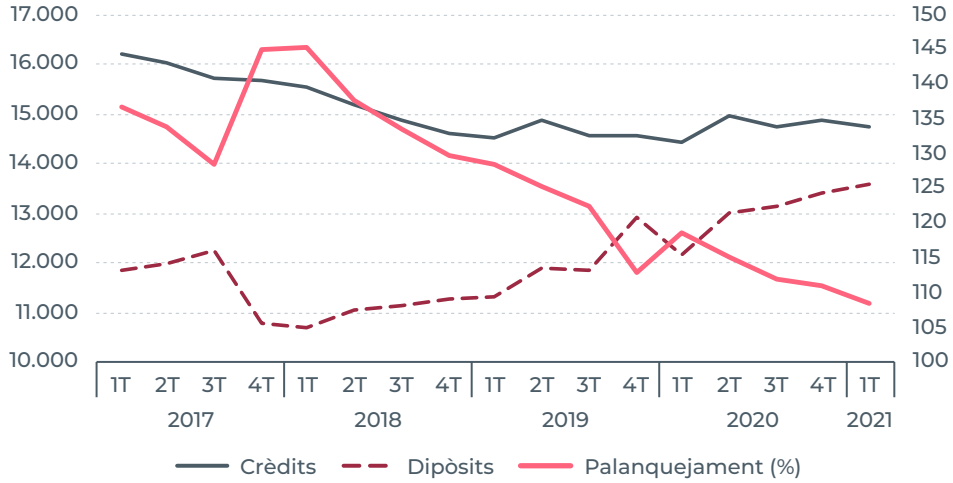

Nota: A l'eix esquerre, milers d'euros. A l'eix dreta, percentatge.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Banc d'Espanya.

El capital invertit en noves societats o en l'ampliació de les existents ha disminuït gairebé un 15% des de l'inici de la pandèmia fins al maig d'aquest any. També ha disminuït en comparació del de tot l'any 2019 i dos mesos de 2020, abans del tancament de l'economia. La COVID-19 ha afectat les expectatives d'inversió. S'observa una certa precaució en un clima d'incertesa per les possibles noves onades de la pandèmia malgrat la vacunació. Un canvi en les expectatives tindria uns efectes molt positius per transformar l'excés d'estalvi en inversió. L'efecte podria ser molt important per a l'economia.

El gràfic 14 mostra les variacions en el capital escripturat de noves societats i en les ampliacions. La remuntada del desembre al març sembla que s'acaba de sobte amb l'expectativa d'aquesta incertesa. Al marge d'aquestes consideracions, cal tornar a recordar que, tot i que el nombre d'actuacions inversores en societats manté un percentatge relativament estable en el total català, no succeeix el mateix en el capital invertit, que és molt inferior.

Gràfic 14. Inversió en el capital social empresarial. Noves societats i ampliacions (milers d'euros).

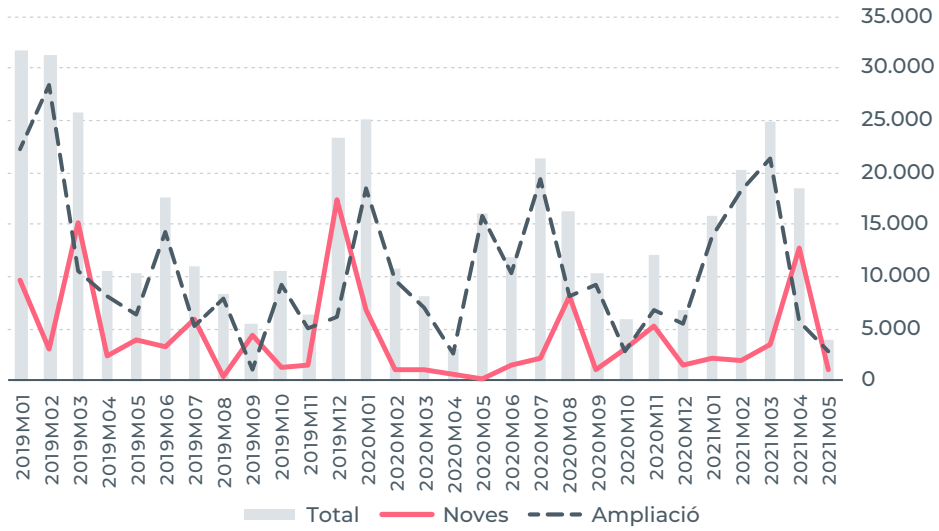

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE.

Un altre aspecte que cal considerar en l'activitat inversora de la zona és el valor de les escriptures hipotecàries signades. El gràfic 15 mostra com el març de 2021 aquest indicador ha registrat un dels valors més elevats des de principis de 2019, després de l'atonia des de desembre de 2019 (amb l'excepció del maig del 2020). Les línies tendencials són relativament creixents, tant per al valor del crèdit com per a la relació de la zona amb el total català, però la incertesa de la demanda també és un element que frena, i això repercuteix en l'activitat del sector de la construcció. Aquest sector, malgrat els augments d'ocupació, es prepara però no inicia grans actuacions en temes d'habitatge o naus industrials, que són la base de la demanda hipotecària.

El nombre d'actuacions inversores en societats manté un percentatge relativament estable en el total català.

Gràfic 15. Valor de les hipoteques concedides a Tarragona i la seva relació amb el conjunt català (%).

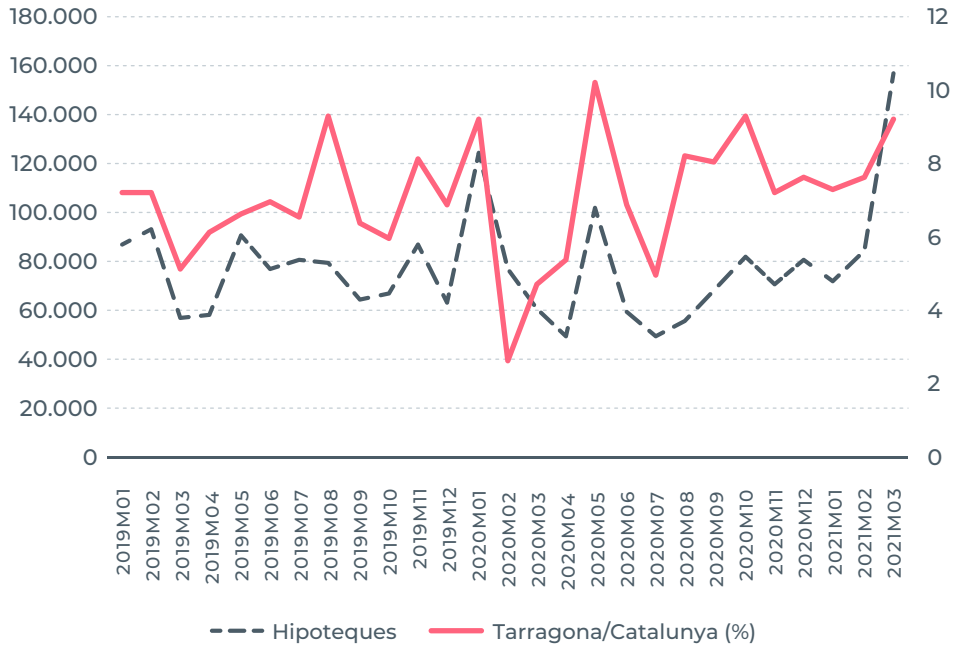

Nota: A l'eix esquerre, milers d'euros. A l'eix dret, percentatge.
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE.

10. La variació dels preus de consum

Al mes de juny, la variació interanual de preus de Tarragona ha estat del 3,3%, una dada molt superior a la del conjunt català (2,6%) i l'espanyol (2,7%). La zona anivella indicadors en relació amb les altres àrees si considerem que l'índex general en base 2016 és de 107,123, inferior a l'espanyol (107,320) i al català (107,638). Per grups, els principals increments s'han donat en l'habitatge (13,4%), empès en bona part pels lloguers de segones residències, i en transports (10,3%), ja que a la zona els preus del petroli i de l'electricitat han repercutit en major mesura en els consumidors finals. Aquests increments han estat més elevats que a les altres dues àrees i han determinat que aquest indicador general sigui superior. En la resta de grups, excepte el d'aliments i begudes (1,6%), han augmentat menys que a Catalunya i Espanya. També hi ha una variació negativa interanual en molts grups de l'indicador: begudes alcohòliques i tabac, medicina, comunicacions, ensenyament, hotels, cafès i restaurants.

Quadre 13. Variació interanual de l'IPC. Juny 2021. Classificació per grups. Base 2016.

	Tarragona	Catalunya	Espanya
Índex general (Any base 2016)	107,123	107,648	107,320
Aliments i begudes no alcohòliques	109,119	109,659	108,049
Begudes alcohòliques i tabac	103,867	104,936	104,690
Vestit i calçat	106,601	110,612	109,848
Habitatge	112,053	109,623	111,135
Parament de la llar	100,132	103,261	101,834
Medicina	101,582	103,857	102,971
Transports	114,007	112,938	112,659
Comunicacions	101,057	99,823	100,219
Esbarjo i cultura	99,334	101,169	99,695
Ensenyament	99,714	99,431	103,155
Hotels, cafès i restaurants	105,481	107,556	107,862
Altres béns i serveis	106,405	107,792	105,785

Al mes de juny, la variació interanual de preus de Tarragona ha estat del 3,3%.

Índex interanual (%). Juny 2021

	Tarragona	Catalunya	Espanya
Índex general	3,3	2,6	2,7
Aliments i begudes no alcohòliques	1,6	1,4	1,1
Begudes alcohòliques i tabac	-1,2	-0,1	-0,3
Vestit i calçat	0,7	0,9	1,0
Habitatge	13,4	9,1	10,9
Parament de la llar	2,2	0,6	0,8
Medicina	-0,2	1,0	0,8
Transports	10,3	9,4	8,9
Comunicacions	-4,4	-4,5	-4,5
Esbarjo i cultura	0,2	-0,2	-0,8
Ensenyament	-4,1	-4,0	-0,2
Hotels, cafès i restaurants	-1,8	-1,3	-0,5
Altres béns i serveis	1,0	1,2	0,9

Font: Elaboració pròpia a partir dedades de l'INE.

L'IPC ha augmentat d'una manera constant al llarg del segon trimestre de 2021 en variació interanual. Això és deu a l'increment encadenat des de febrer (gràfic 16) dels preus del petroli i de l'energia elèctrica com a conseqüència del sistema de subhasta i de les repercussions de les emissions de CO2 de les empreses productores. Al mes de

juny, aquesta dinàmica del preu de l'electricitat ha anat acompanyada per l'increment de l'indicador d'habitatge com a conseqüència de les expectatives o la possibilitat de llogar apartaments i segones residències per a la temporada estival, amb una incidència notòria a la zona.

Gràfic 16. Variació mensual i interanual de l'IPC a Tarragona (%).

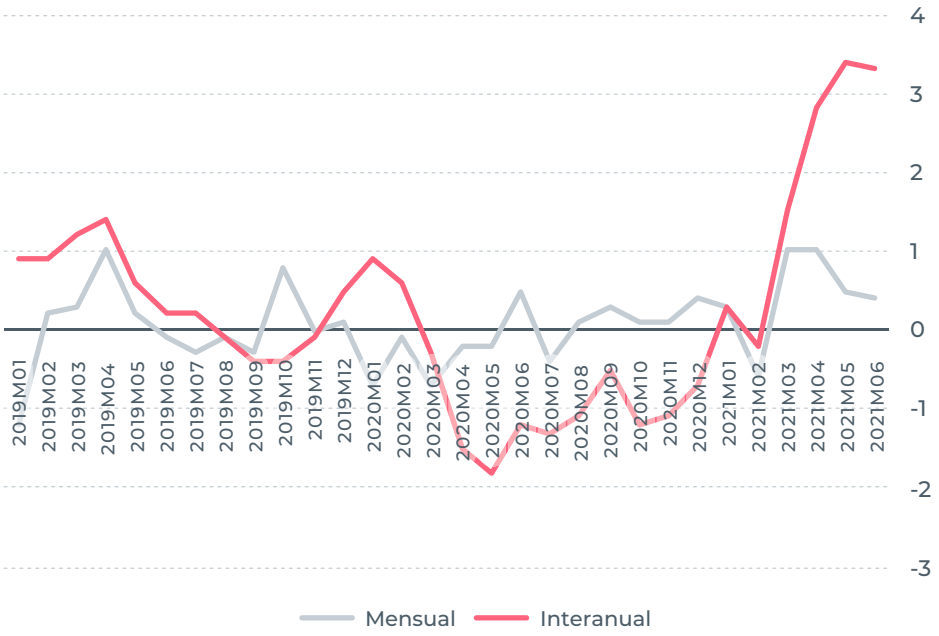

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE.

Aquesta dinàmica del preu de l'electricitat ha anat acompanyada per l'increment de l'indicador d'habitatge.

S'observen desajustos entre oferta i demanda, amb increments de preus, i es tem que aquesta pugui comportar una modificació de la política monetària davant de l'increment inflacionari. En el cas espanyol, català i també de Tarragona, hi ha una inflació baixa subjacent, que a Espanya se situa en el 0,2%. Per aquest motiu, els desajustos en l'indicador tenen dues causes molt concretes i específiques (la dependència del petroli i els seus derivats en l'economia espanyola) que poden repercutir en altres sectors d'activitat si no es plantegen actuacions fermes.

11. Les exportacions i les importacions

En els darrers mesos, els indicadors de comerç amb l'exterior de la zona de Tarragona registren línies de creixement de dos dígits, amb un augment interanual fins al juny del 37,62% en el cas de les exportacions i del 29,18% en el cas de les importacions. És evident que aquests percentatges d'augment tan elevats estan afectats per la forta davallada que es va experimentar el primer i segon trimestre de 2020. Al quadre 14, la sèrie comparativa de les exportacions mostra la disminució d'aquestes en relació interanual per a tots els mesos de 2020 excepte el desembre, quan es recuperen les taxes positives i valors més elevats. En considerar les importacions, el resultat comparatiu de l'exercici de 2020 mostra un descens per a tots els mesos de l'any i una recuperació a partir del març de 2021.

Hi ha un augment interanual fins al juny del 37,62% en el cas de les exportacions i del 29,18% en el cas de les importacions.

Quadre 14. Les exportacions i importacions a Tarragona (milers d'euros i %).

	Any 2020		Any 2021	
En milers d'euros	**Exportació**	**Importació**	**Exportació**	**Importació**
Gener	617.374	1.202.435	629.190	883.885
Febrer	632.181	1.053.612	688.909	994.511
Març	585.372	887.293	865.709	1.130.636
Abril	468.809	625.112	795.025	1.070.383
Maig	489.202	629.124	763.141	1.205.874
Juny	587.800	656.095	910.658	1.242.992
Juliol	585.764	850.055		
Agost	569.074	881.050		
Setembre	768.622	922.606		
Octubre	793.966	1.186.976		
Novembre	772.426	955.576		
Desembre	746.365	1.034.076		
TOTAL	**7.616.955**	**10.884.010**	**4.652.633**	**6.528.281**

	Any 2020		Any 2021	
Variació interanual (%)	**Exportació**	**Importació**	**Exportació**	**Importació**
Gener	-21,86	-8,23	1,91	-26,49
Febrer	-1,12	-6,5	8,97	-5,61
Març	-32,84	-30,29	47,89	27,43
Abril	-32,96	-43,04	69,58	71,23
Maig	-36,62	-52,55	56,00	91,68
Juny	-12,66	-42,06	54,93	89,45
Juliol	-16,58	-33,18		
Agost	-1,74	-19,13		
Setembre	-8,56	-21,95		
Octubre	-4,62	-8,36		
Novembre	-9,65	-22,3		
Desembre	14,48	-3,09		
TOTAL	**-14,48**	**-24,43**	**37,62**	**29,18**

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'ICEX.

El gràfic 17 assenyala en milers d'euros les vendes i compres a l'exterior des de 2019, distribuïdes per mesos. Es pot considerar que, tot i la davallada de 2020, les exportacions han recuperat una certa línia de normalitat. A les importacions els ha costat més atesa la forta caiguda de l'abril, el maig i el juny de 2020. Malgrat voler entrar en una línia de normalitat i tot i la línia creixent que experimenten els intercanvis, el comerç exterior de la zona encara no ha assolit els nivells de 2019 per les importacions. En canvi l'esforç exportador ha permès recuperar indicadors anteriors a la pandèmia.

Gràfic 17. Les exportacions i importacions mensuals a Tarragona (milers d'euros).

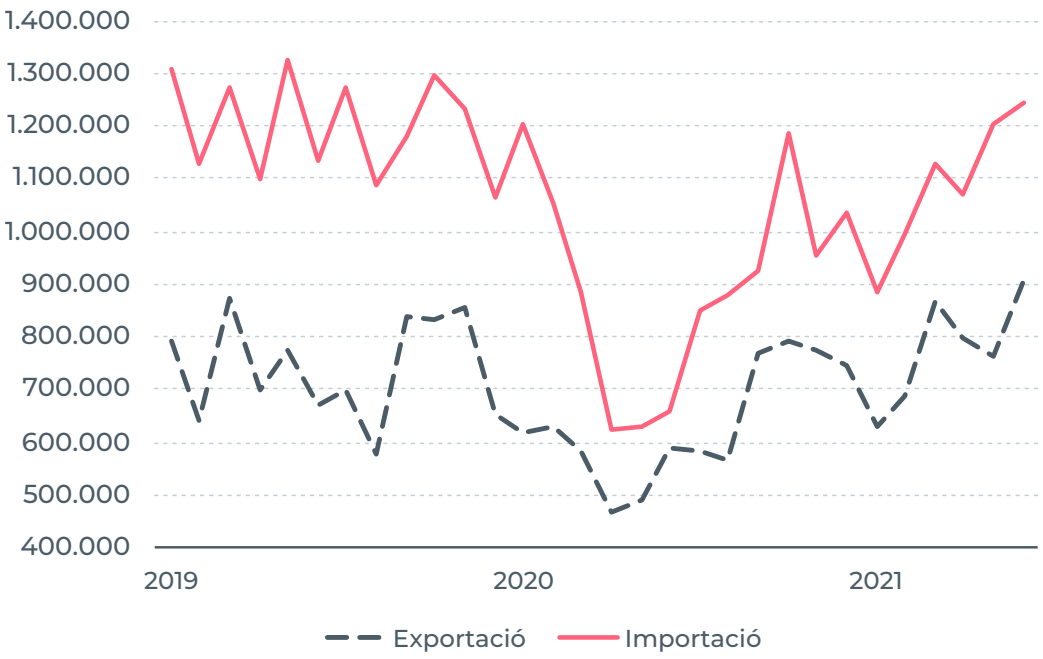

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'ICEX.

Tot i la davallada de 2020, les exportacions han recuperat una certa línia de normalitat.

L'any 2020 les exportacions i les importacions van disminuir més a la zona que als conjunts català i espanyol en variacions interanuals. En canvi, en el transcurs de l'exercici de 2021, els dos indicadors han incrementat més a Tarragona que a la resta d'àrees, amb diferència en les exportacions. La caiguda de 2020 no permet augmentar la importància de l'àrea en el comerç exterior català pel que fa a les exportacions dels primers sis mesos de 2021; en canvi, sí que permet augmentar el pes de les importacions.

Els dos indicadors han incrementat més a Tarragona que a la resta d'àrees.

Quadre 15. Visió comparativa de les variacions de les exportacions i importacions de la zona (%).

Àmbit geogràfic	Exportació	Importació
Tarragona 2020	-13,30	-24,60
Tarragona juny 2021	37,62	29,18
Catalunya 2020	-10,30	-18,10
Catalunya juny 2021	28,20	27,30
Espanya 2020	-10,00	-14,70
Espanya juny 2021	23,30	20,30
Pes Tarragona / Catalunya (%)	**Exportació**	**Importació**
2020	11,49	14,38
juny 2021	11,72	15,11

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'ICEX.

Anteriorment s'assenyalava l'esforç exportador de la zona, ja que aquest té com a problemàtica important la dimensió empresarial per a una activitat de vendes ben posicionada a l'exterior. El quadre 16 mostra algunes particularitats de l'oferta empresarial exportadora de la zona i indica una sèrie d'aspectes que condicionen l'expansió de les vendes a l'exterior de les empreses de l'àrea. Per exemple, la poca estructura de sostenimient de les vendes i la producció per a l'exterior, que s'observa per la regularitat en l'activitat i el volum puntual del valor exportat. Al quadre es pot veure que més d'un 60% de les empreses que venen a l'exterior no ho fan regularment i que les vendes d'aquestes representen darrerament menys d'un 10% del valor de les exportacions. La base essencial de l'exportació de la zona se sustenta en 100 empreses que representen prop del 90% del total de les vendes a l'exterior de l'àrea. Una altra dada important és que al voltant de 2.000 empreses exportadores venen a l'exterior menys de 25.000 euros; per tant, la seva incidència en el total exportat és pràcticament insignificant.

El 60% de les empreses que venen a l'exterior no ho fan regularment.

Quadre 16. Les empreses exportadores de Tarragona.

	2017	2018	2019	2020	2021
Empreses exportadores	3.112	3.048	3.006	3.153	2.473
Milers €	8.666.133	8.508.330	8.906.254	7.616.956	3.741.975
Pes sobre el total de les empreses que exporten regularment i no					
Regulars %	31,46	33,2	34,4	33,46	38,86
Milers € %	87,83	89,66	93,35	92,22	91,38
No regulars %	68,54	66,8	65,6	66,54	61,14
Milers € %	12,17	10,34	6,65	7,78	8,62
Empreses que exporten menys de 25.000€					
Exportadores	1.951	1.937	1.872	2.057	1.628
Milers €	9.218	8.536	8.886	8.834	6.909
Exportadors/Total	62,69	63,55	62,28	65,24	65,83
Milers €/Total	0,11	0,1	0,1	0,12	0,18

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'ICEX.

12. Una visió de l'economia de la zona en cinc punts

Al segon trimestre de 2021, els indicadors de l'activitat econòmica plantegen un major optimisme, no només per les previsions de les institucions internacionals i europees, sinó també per les de les espanyoles i catalanes, que incrementen les seves expectatives arran de les darreres dades de creixement del PIB, tot i no arribar als nivells de finals de 2019. L'economia de l'àrea també es troba en aquesta senda de recuperació si es consideren els indicadors del segon trimestre de l'exercici. L'indicador d'utilització de la capacitat productiva, que el juny de 2020 era del 68,66% i actualment és del 84,41% (unes dècimes inferior al del 2019), indica la millora de la situació, encara que la COVID-19 i la davallada econòmica hagin provocat un augment dels indicadors de pobresa a la nostra societat.

En resumir el trimestre en cinc punts, podem considerar el següent:

1. L'ocupació s'ha recuperat en un 5,3% en dades interanuals al segon trimestre de 2021. L'augment principal s'ha registrat en els serveis (6,5%) i en la construcció (9.6%), mentre que en la indústria ha disminuït un 1,2%. La taxa d'atur, que a finals de 2020 era del 17,47%, ha passat al 12,68%, una dada molt similar a la catalana (12,28%), de la qual tradicionalment la zona es trobava molt allunyada.

L'ocupació s'ha recuperat en un 5,3%.

2. Els sis primers mesos de l'exercici, els contractes laborals han augmentat més que a Catalunya en comparació de l'any anterior. Les dades de la Seguretat Social són similars a les de juny de 2019 i els ERO pràcticament han desaparegut del mercat laboral. Tot i aquest augment de l'activitat i de l'ocupació, un 38,45% dels contractes signats al Camp de Tarragona tenen una duració inferior a un mes i, en el cas de les Terres de l'Ebre, el percentatge és de 22,41%. Les expectatives i la realitat turística del tercer trimestre poden modificar la realitat de l'ocupació a la zona.

Han augmentat més que a Catalunya.

3. Els darrers anys s'ha experimentat un augment en el nombre d'empreses, produït essencialment per l'increment de les persones físiques. En canvi, el conjunt de persones jurídiques cau, principalment les societats anònimes, que podria assenyalar una consolidació empresarial en molts sectors productius.

Augment en el nombre d'empreses.

4. L'activitat econòmica troba una gran liquiditat i uns interessos relativament baixos; tot i així, no hi ha un gran augment dels crèdits bancaris, solament un 2,14% en el primer trimestre de 2021. En canvi, els dipòsits han crescut un 11,51%, cosa que comporta una caiguda de l'indicador de palanquejament de l'economia de la zona, (108,65 davant dels 145,30 del primer trimestre de 2018). La inversió en noves societats manté un ritme ascendent pel que fa al nombre, però amb menor capitalització, i el mateix succeeix en les ampliacions. Aquest darrer trimestre l'IPC ha tingut un increment interanual del 3,3%, molt superior al 2,6% de Catalunya i del 2,7% del conjunt d'Espanya.

No hi ha un gran augment dels crèdits bancaris.

5. El comerç amb l'exterior, fins al juny de 2021, ha tingut una notòria recuperació interanual, del 37,62% en les exportacions i del 29,18% en les importacions. L'augment ha estat superior a la mitjana catalana i espanyola després d'un exercici de 2020 amb indicadors inferiors. El comerç de mercaderies amb l'exterior recupera una certa normalitat, tot i que l'estructura exportadora de la zona mostra una gran feblesa. Com a exemple, s'observa una elevada dependència de deu empreses que representen el 50% de les vendes a l'exterior i cent el 90% del total exportat. En conjunt hi ha a la zona unes 3.000 empreses exportadores de les quals unes 1.300 exporten menys de 5.000 euros.

Notòria recuperació interanual, del 37,62% en les exportacions.

En la resta de l'exercici, la continuïtat del dinamisme econòmic a la zona dependrà, a banda de de les possibilitats de control de la COVID-19, de dos factors més. El primer és la continuïtat de la recuperació de la normalitat per part de tots els sectors. I el segon està relacionat amb l'ocupació turística, principalment estrangera, que es pugui donar durant la temporada estival. Al marge d'aquestes variacions de la situació conjuntural de l'economia a curt termini, ressalten dos aspectes que condicionaran la realitat econòmica de la zona en el futur. El primer són les expectatives d'inversió, que, de moment, són febles i mancades de grans projectes. I l'altre és l'estructura d'un mercat laboral molt depenent de l'estacionalitat amb una contractació temporal excessiva.

Les expectatives d'inversió, de moment, són febles.

INFORME DE CONJUNTURA ECONÒMICA

del Camp de Tarragona i de les Terres de l'Ebre

2n TRIMESTRE 2021

CÀTEDRA INNOVACIÓ EMPRESA

Grit Grup de Recerca d'Indústria i Territori

Amb el suport de:

cambraReus · Cambra Tarragona · Cambra de Comerç de Tortosa · Cambra de Comerç de Valls · Diputació Tarragona